



**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

X. An hîc epidemiæ nomine veniat morbus contagiosus grauis quicumque,
vel solùm morbus contagiosus pestis propriè dictæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

- 5 *Causa expressa in citatis iuribus data capacitate, & commoditate Monasterij ad medendum, & cessante contagionis alio periculo, non sunt sufficientes.*
- 6 *Exitus non licet si possit occurrere incendio, vel ruina imminente, vel hostium impetui, non egredientibus Monialibus e suis Monasteriis.*
- 7 *Superior curare debet, ut Monialis egressa propter morbum foris, non maneat plusquam cura patitur.*

Responderetur affirmatiue: patet ex cap. periculoso, de statu Regul. in 6. ibi: *Itaque nulli earum tacito, vel expresse professæ quacunque ratione, vel causa (nisi forte tanto, & tali morbo euidenter aliquam earum laborare constaret, quod non possit cum aliis absque graui periculo, seu scandalo commorari) Monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas concedatur.* Item ex Tridentino sess. 25. cap. 5. de Regular. ubi innouatur dict. cap. periculoso, & subiunguntur hæc verba: *Nisi ex aliqua legitima causa ab Episcopo approbanda.* Item ex Motu Pij V. Decori, & honestati, ibi: *Ordinarius nulli Abbatissarum, Priorissarum, aliarumque Monialium de cetero, etiam infirmitatis, seu aliorum Monasteriorum, etiam eis subiectorum, aut domorum, parentum, aliorumque consanguineorum visitandorum, aliæ occasione, & preteritu, nisi ex causa magni incendiij, vel infirmitatis, lepra, aut epidemij, &c. a Monasteriis exire, sed nec in prædictis casibus extra illa, nisi ad necessarium tempus stare liceat.* Et merito sic in his iuribus statuendum est, quia reuera clausura egredi est res grauis, multis scandalis, ac Monialium castitatis periculis plena. Vide Nauarum comment. 4. de Regular. n. 40. & 48.

Ceterum, licet cap. periculoso, & Motus Pij V. strictius loqui videantur, quam loquitur Tridentinum (cùm Tridentinum dicat, sat esse causam legitimam arbitrio Episcopi approbandam, & cap. periculoso, ac Motus Pij V. causas determinent, solumque Episcopo veritatem earum approbandam committant) & ideo correctio quædam iuris esse videatur; præsertim quia Motus Pij V. auxit postea causas egressus expressas in cit. cap. periculoso, cùm, et si lepra, & epidemia expressa in motu Pij V. comprehendatur sub morbo contagioso expresso cap. periculoso, tamen incendiij causa addita in Motu Pij V. non comprehendebatur sub dicto morbo contagioso. Nihilominus dicendum est, quod non sit iuris correctio, sed declaratio, quia Tridentinum ibi ait, se innouare cap. periculoso, & Pius V. in suo Motu, dicit: *Inherentes decreto Sacri Concilij Tridentini de clausura Monialium disponenti, ac aliis nostris literis super huiusmodi clausura editis, scilicet Motui alteri suo incipienti, Circa Pastoralis, ubi in omnibus, & per omnia innouat, & iubet obseruari disposita in cit. cap. periculoso, & consequenter dicendum est, quod Tridentinum nomine legitimæ causæ ab Episcopo approbandæ, non intellexerit quacunque causam, quæ Episcopo legitima videatur, sed intellexerit solum causas expressas in capitulo periculoso (quod innouare prorsus intendebat) & solum istarum veritatem approbandam arbitrio Episcopi commiserit. Itemque dicendum est, quod Motus Pij V. declarauerit, magnum incendium non excludi in cap. periculoso, cùm incendium causis ibi expressis sit causa similis, quin vrgentior, & maius vitæ periculum Monialibus iniiciens.*

Ex dictis sequitur, quod nec etiam ipsæ causæ expressæ in citatis iuribus legitimæ, seu sufficientes sint ad egressum, si Monasterium ita sit capax, vel ea sit ei morbo medendi commoditas, ut nullum ad sit contagionis aliarum Monialium periculum, quia in cap. periculoso, per Tridentinum, & Motum Pij V. in

Thom. Delbene de Immunit. Eccl. Pars II.

nouato expresse dicitur: *Si non possit cum aliis absque graui periculo commorari: ergo, &c. probatur ratione, quia in tali casu cessat egrediendi necessitas, quæ huius concessionis causa fuit, & ita docet Rodriguez tom. 3. 99. Regul. quest. 31. art. 1. quatenus ait, licere ex his omnibus causis exitum propter inuitabile aliarum Monialium periculum; ita etiam Collector priuilegiarum Mendicantium, verb. Clausura Monialium, casu 1. in fin. Llamas in append. §. 10. & Lezana tom. 1. cap. 25. num. 20. quatenus aiunt, non licere exitum, si possit occurrere incendio, vel ruina minanti, vel hostium impetui non egredientibus Monialibus e suis Monasteriis.*

Quapropter ut Superior egrediendi licentiam iuste concedat, debet videre, non solum adesse morbum, sed etiam adesse Monasterij commoditatem ad medendum, absque periculo infectionis aliarum Monialium: debet etiam curare, quod Monialis sic legitime iam e Monasterio egressa, tamdiu solum extra Monasterium moretur, quamdiu solum ad morbum curandum extra illud morari ipsi fuerit necessarium, sicuti expresse dicitur in dicto Motu Pij V. Decori, & honestati, in vltimis verbis.

DVBITATIO X.

An hic epidemij nomine veniat morbus contagiosus grauis quicumque, vel solum morbus contagiosus pestiferus, seu pestis proprie dicta?

S V M M A R I V M.

- 1 *Epidemia nomine venit morbus contagiosus quicumque grauis, qui scilicet plurimos inuadit, & populariter grassatur, licet pestiferus non sit, seu maiorem partem eorum, quos afficit, sicut pestis, non occidat.*
- 2 *Lepra adiungitur ad epidemiam, quia nihil pestis, sed solum infectionis aliarum in periculum habet.*
- 3 *Nomine epidemij solum pestis intelligeretur si authenticè constaret de quadam Sacra Congregationis declaratione.*

Responderetur, quod (quamvis Gutierrez 99. 1 Canon lib. 1. cap. 14. num. 7. & 8. Zecchius de Republic. Eccl. tit. de Regular. cap. 3. num. 15. vers. 9. Llamas in Appendice, §. 1. in fin. Sorbus in Compend. Mendicant. verb. ingressus Monasteriorum Monialium, in 6. Diana tractat. 15. miscellan. resolut. 23. sentire videantur, quod veniat solum morbus contagiosus pestiferus, qui scilicet non solum quamplurimos inuadit, sed etiam maiorem partem eorum, quos afficit, occidit) dicendum tamen sit oppositum, quod præter pestem veniat morbus contagiosus grauis quicumque, qui scilicet plurimos inuadit, sed populariter grassatur, licet pestiferus non sit, seu maiorem partem eorum, quos afficit, sicut pestis, non occidat: sic Nanar, Comment. 4. de Regularib. num. 48. notab. 4. Rodriguez tom. 1. 99. Regular. quest. 49. art. 8. ad fin. Layman. lib. 4. tract. 5. cap. 12. num. 1. Lezana tom. 1. cap. 25. numero 20. Gauantus in Man. Episcop. verb. Monialium clausura, num. 7. & seqq. Cened. collectan. 31. ad Sexium Decretalium, num. 2. & probatur, quia iura in exceptione causarum prospiciunt communi morbo Monialium, ne propter vnā infectionis vitandæ ex vnus Monialis intra Monasterium

S sterium

sterium retentione, concedunt exitum: ergo non de sola peste, sed de omni alio morbo contagioso, licet non pestifero, loquuntur; & merito, quia alioquin iura non satis recte Monialium clausuræ prospicerent; quandoquidem si Moniali laboranti morbo contagioso, licet non pestifero, exitum non concederent, oporteret, vel mulieres sæculares in clausuram intramittere, ut Moniales infirmas curarent, vel plures Moniales morbi contagione laborantes de clausura emitti, ut medicinis adhibitis, reconualescerent.

2 Confirmatur, quia ad epidemiam adiungitur lepra, quæ nihil pestis, sed solum infectionis aliarum periculum habet.

Confirmatur secundò, quia non est, cur hic nomen genericum epidemix restringatur solum ad specificum, ut scilicet solum significet morbum contagiosum pestiferum, seu veram, & propriè dictam pestem; cum id cederet in correctionem cap. periculoso, (quod tamen innouant, & in omnibus, & per omnia confirmant Tridentinum sess. 25. cap. 5. de Regular. & Motus Pij V. Circa Pastoralis) siquidem cum in dicto cap. periculoso, dicatur: Nisi forte tanto, & tali morbo euidenter earum aliquam laborare constaret, quod non possit cum aliis absque graui periculo, vel scandalo commorari; sequitur, quod ibi concedatur egressus ob quemcumque morbum non permittentem absque graui periculo, Moniales alias cum infirma commorari (qualis non est solum morbus contagiosus pestiferus, seu vera, & propriè dicta pestis.) Quapropter si Motus Pij V. nomine epidemix solum veram pestem, exclusis aliis morbis contagiosis (præter lepram, quam ibi quoque excipit) intellexeret, restringeret, atque adeo corrigeret textum capituli periculoso, quod dicendum non est, ut patet ex dictis; ponenda tamen esset in praxi sententia opposita, si constaret authenticè de quadam Sacre Congregationis declaratione in contrarium, quam refert Diana resol. 23.

DVBITATIO XI.

An Moniali præter tres, epidemix, lepræ, & incendij causas expressas concedi possit egressus de clausura propter alias causas similes, vel vrgentiores?

SUMMARIVM.

- 1 Cessantibus causis expressis in motu Pij V. non potest Monialibus concedi licentia egrediendi de clausura.
- 2 Casus exceptus tunc extenditur ad similes, quando lex excipiens non vtitur dictione aliqua taxatiua.
- 3 Negatio, cum sit malignantis naturæ, quidquid post se inuenit, destruit, eiusque oppositum ponit.
- 4 Bulla Gregoriana de immunitate non extenditur ad casus similes, seu grauiiores.
- 5 Causa exheredationis filiorum non possunt extendi ad alias similes, seu grauiiores.
- 6 Capitulum finale de reuocandis donationibus non habet locum nisi in expressis.
- 7 Casus exceptus extenditur ad similes in materia fauorabili, non item in materia odiosa.
- 8 Clausura introducta est ad spirituale monialium salutem, perfectamque votorum Regularium obseruantiam.
- 9 Sacra Cardinalium Congregatio fertur declarasse tres

epidemia, lepra, & incendij causas non extendi ad similes, nec vrgentiores.

10 Causæ tres prædictæ, quod sint extendibiles ad similes, & vrgentiores, est satis probabilis sententia Doctorum.

11 Dicitio taxatiua ad mentem nonnullorum Doctorum non excludit probabiliter casus similes, in quibus eadem, vel vrgentior ratio militat.

12 Minorum prædia ob solum es alienum vigore legis distrahi possunt, & non obstante particula taxatiua, ampliatur ex glossa etiam ad casus similes.

13 Filij possunt exheredari ob causas non expressas etiam in Auth. ut cum, de appellat. cognosc. §. aliud quoque, si ea sint similes, seu vrgentiores.

14 Textus in l. finali, C. de reuocandis donationibus, extenditur etiam ad causas non expressas, si sint æquæ graues, vel grauiiores.

15 Promotis ad duos minores ordines, Lectoris, & Cantoris, ex dispositione legis tantum liberum est uxorem ducere, at ex interpretatione extenditur etiam in alios duos ordines minores.

16 Bulla Clementis Octauis de largitione munerum extenditur ad casus ibi non exceptos, modò sint similes exceptis, seu grauiiores.

17 Lex quantumcumque odiosa, & pœnalis extensionem admittit ad casus similes, si aliquin lex illa redeat elusoria, vel si talis extensio cederet in fauorem animarum, Ecclesiæ, & similibus.

18 Licentia egrediendi de clausura, etiam in causis similibus recensitis.

19 Casus similis videtur bellum præsertim cum Infidelibus, cum timeri possit detrimentum Monialium, nisi in locum tutum se recipiant.

20 Item videtur imminens torrentis, vel fluminis impetus, aut monasterij ruina.

21 Item translatio Monasterij ad aliud locum de Episcopi consensu.

22 Monialium translatio Apostolica Sede inconsulta fieri non potest.

23 Abbatissa potest egredi ad recipiendum iuramentum fidelitatis à Domino temporali in aliquo casu omnino necessario.

Respondetur negatiuè, quia Motus Pij V. decernit, nulla alia occasione, & prætextu, præterquam illius triplicis infirmitatis, exitum licere: ergo apertè quancumque ad alios casus extensionem excludit: consequentia probatur, quia tunc solum casus exceptus extenditur ad similes, quando lex excipiens non vtitur dictione aliqua taxatiua: at in casu nostro cit. Motus Pij V. vtitur dictione taxatiua rigidiore, dicens: Nulla alia ratione; & negatio, cum sit malignantis naturæ, quidquid post se inuenit, destruit, eiusque oppositum ponit: ergo, &c.

Confirmatur primò, quia (sicuti dicebam cap. 6. dubitar. 8. & dubitar. 24. section. 3.) ideo casus in Bulla Gregorij XIV. de reis immunitate Ecclesiæ non gaudentibus excepti, extendi non possunt ad casus similes, quin neque ad grauiiores.

Confirmatur secundò, quia cum in Auth. ut cum, de appellat. cognosc. enumerentur filiorum, exheredationis causæ, & subiungatur ibi, ex nullis aliis causis illos exheredari licere, non licet causas exheredationis filiorum extendi ad alias similes, quin neque ad vrgentiores: Vigilius §. igitur, num. 6. Instit. de inoffic. testament. Gregor. Lopez l. Regia 8. tit. 7. part. 6. Molin. tom. 1. de instit. disput. 176. col. 17. vers. certè mihi, & Eman. Suarez addit. ad Gomez, tit. 1. var. cap. 11. litera O.

Confirmatur tertio, quia cum in cap. fin. de reuocandis donationibus decidatur, ex solis causis ibi enumeratis: